

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oglasila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semežinskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 286.

V Ljubljani, v soboto 12. decembra 1896.

Letnik XXIV.

Slovstveni uzmoviči.

Ker je „Učiteljski Tovariš“ prinesel iz Štajerskega neki dopis, bodete, gospod vrednik, gotovo sprejeli tudi Vi drobtinico iz štajerske zemlje.

Oktobra in novembra meseca lani je prinašal „Slovenski Gospodar“ jako lepo in poučno pisane članke o narodopisni razstavi v Pragi iz peresa znane pisatelja gospoda Lekše-ta. Gosp. J. Dimnik, vrednik „Učit. Tovariša“, je bil dobil podporo, da tudi obišče to razstavo; torej se je spodobilo, da pokaže, koliko se je izomikal na javne troške. Ta veliki naprednjak je res objavil v „Tovarišu“ potopis, toda on si je zelo olajšal to nalogo. Šel je in iz „Gospodarja“ prepisal cele strani, sem ter tje kako malenkost dodal ali odstrigel in to izdal kot svoje delo v „Učit. Tovarišu“ in prav moško na debelo podpisal svoje ime, ne da bi omenil, od kod je vzel. Krivico torej delajo oni gospodu Dimniku, ki pravijo, da samo iz liberalnih listov zajema; tudi klerikalni so mu dobri, kadar se lahko šopiri z njim ukradeno stvarino, on ne prestavlja samo, ampak tudi dobro prepisuje. Malo spoštovanja mora imeti vrednik učiteljskega „strokovnega“ lista do omike učiteljev, če se jim upa podajati tako neumno prepisane članke komaj dva meseca potem, ko smo jih brali v „Slov. Gospodarju“.

Kako se je v Prago vozil, to je Dimnikov original. Potem se pa kmalu začne „plonkarija“. „Hradčane leže...“ začenja se odstavek v „Slov. Gosp.“ str. 387.; „Hradčane leže...“ prepisuje „Učit. Tov.“ str. 38.

„Vsako ljudstvo, vsak narod“ itd. piše „Slov. Gospodar“.

„Vsako ljudstvo, vsak narod...“ „Učit. Tov.“ za njim skozi celi odstavek. Niti „avb“ ni izpustil.

„Se ve, cele ne bom...“ piše „Slov. Gosp.“ str. 356.

„Se ve, cele ne bom...“ piše „U. T.“ str. 78 in tako dalje skozi ves odstavek.

„Pa tudi staro šolo...“ „Slovenski Gospodar“ str. 363.

„Pa tudi staro šolo...“ „U. T.“ za njim skozi ves odstavek.

Dovolil si je toliko svobodo, da je besedico „lahko“ izpustil. Na tej strani je zanimivo tudi to, da je jedenkrat namestu „uk“ zapisal „pouk“.

Pisatelj „Sl. G.“ citira Humbolda, „Učit. Tov.“ prepisuje doslovno. Macaulay torej ne samuje.

Pisatelj „Slov. Gosp.“ se spomni ob Veltavi, kako je stal v Belemgradu ob Savi in Dunavu, in citira str. 387 iz Gundulića: „Mru kraljevi, mru rodovi...“. Radoveden sem bil, če je tudi to prepisal gospod Dimnik. — „Mru kraljevi, mru rodovi...“, deklamuje patetično „U. T.“ za njim. Ob koncu sestavka str. 387 napoveduje „Sl. G.“, da bo popisal cerkev sv. Vida, „U. T.“ je tako sužnjiški v prepisovanju, da ravno tam ob sklepu str. 39 to napoveduje.

„Cerkev sv. Vida je največja in najdragocenejša svetinja...“, piše „Sl. G.“ str. 395. Isto „U. T.“ str. 57 in doslovno naprej.

Tako je ponatisnil gospod Dimnik še zlasti, kar je prinesel „Sl. G.“ str. 395 sl.

A konec spisa je gospoda Dimnika prestrašil. „Sl. G.“ sklepa namreč tako-le: „Slišite ali berete morebiti včasih v liberalnih „cajtengah“, da je Hus mučenec, da ga je dala cerkev sežgati in več takih obrekovanj.“ Na to pa zavrne z zgodovinsko resnico to obrekovanje. Tega gospod Dimnik ni prepisal.

„Sl. G.“ tudi kratko piše o sv. Janezu Nepomučanu. To pa je vendar prepisal „U. T.“ „Sl. G.“ pa pravi tudi: „O daj Bog, da bi se Čehi zopet oklenili svojega svetnika in zapustili pota svojega krivovernika Jana s Husince, Janeza Husa, kateri

je bil kriv tolikim nesrečam češki zemlji!“ Tega „U. T.“ ni hotel prepisati.

K sklepu opominja „Slov. Gospodar“ čitatelje, „da naj ne verujejo vsega, kar jim kvasijo časi časopisi liberalni in če so tudi pisani v slovenskem ali drugem slovanskem jeziku.“

Tega stavka „U. T.“ tudi ni prepisal. Zakaj je ravno take stavke izpustil, je jasno pri listu, ki ima geslo: „Boj proti klerikalizmu.“

Radovedni smo, če bodo takemu uredniku slovenski učitelji še pošiljali zaupnice in udanostne izjave. „Slovenski Gospodar“ bi ga lahko obtožil literarne tatvine.

K sklepu vprašamo slov. učitelje: Ali res mislite, da vas vodi gosp. Dimnik v boj za napredek in prosveto proti „mračnjastvu“, isti mož, ki prepisuje cele članke doslovno iz „mračnjakega“ lista in vam jih prodaja kot svojo dušno lastnino? Mi jim zapišemo samo še jedenkrat besede, katere se je bal prepisati g. Dimnik: „Naj ne verujejo, kar jim kvasijo časopisi liberalni!“

Nemška iredenta.

Iz Celovca, 10. dec.

Že zadnjič jedenkrat sem Vam sporočil, da pride naše nemške Mihelne buditi in ogrevati za „Allddeutschland“ drž. posl. Prade iz prusjakega mesteca Liberce na Češkem.

Prišel je in govoril ne baš preveliki družbi Celovčanov v petek, dne 4. t. m. Govor njegov je obsegal iste misli, kakor jih spravljajo naši nemško-nacionalni listi malone v vsaki številki na dan. Novega si čul malo ali nič, in ni nam prav razumljivo, čemu so klicali tujca, da jim je pogreval staro kašo. Govor je bil okinčan z znanimi tiradami in „šlagerji“: poslovanovanje Avstrije, ki se vrši baje

LISTEK

O slavopisih.

Estetiška preiskavanja.

Pojavila se je v Slovencih v zadnji čas neka vrsta slavopisov, katerih poglavitni namen je, proslavljati — pisca dotičnega slavopisa. Osebo slavljenčeve porablja pisec samo kot umetno ozadje, od katerega se tem jasneje in ostreje razločujejo — črte piščeve podobe.

To je novo, to je izvirno, in kar je mnogo več vredno, s tem se mašijo nasprotnikom usta, zapira se jim sapa.

Posebno tisti nasprotniki v lastnem, liberalnem taboru, ki so si upali kritikovati mladega pisatelja-naturalista, umolknuti morajo, ako se ta ročno skrije za starejšega pisatelja, ter kriči:

„Gospoda moja, izvolite pogledati tega moža! To je mož, to je značaj! Prvi naš estetik je! Pesnik! Žrtva Mahničeva! Ta mož me razume popolnoma. Še več, strinja se povse z mano! Ali si upate zabavljati sedaj še dalje?“

S tem jih premaga brez dvoma.

Naši pisatelji naturalistiške struje imajo malo časa, preučevati morajo pridno tisto, kar oni imenujejo življenje. Zatorej smo jim priredili in jim

priobčujemo tu v poljubno porabo (treba le vstaviti dotična imena in številke)

normalni slavopis:

Y—u k letnici spisal Z.

Was wir für feine Bursche sind,
Wie fein und durchgetrieben!
Es ist fast keiner unter uns,
Der nicht ein Buch geschrieben.
S. Brunner: Der deutsche Hieb.

Otrok še, v normalnih razredih, prebral sem že veličastna dela Y-ova, ki s tako bajnimi čuti napajajo srce. Razumel tedaj teh spisov seveda nisem, saj še nisem vedel, da imam srce, kakor mi sploh še niso bili znani deli človeškega trupla, razun onega dela, kojega me je spoznavati učila očetova palica. Iz strahu pred takim spoznavanjem skrival sem pred očetovim očesom tudi Y ova dela. Tako sem s senčno stranjo svojega života spoznaval tudi senčno stran življenja v obče, postajal sem naturalist.

To je toraj jedna neprecenljivih zaslug Y-ovih. Druga njegova zasluga je, da ga je napadal dr. Mahnič.

Na podlagi vsega tega lahko rečem, da je Y. naš prvi estetik, ter prosim, da si bralec zapomni to, ker nameravam povedati pozneje, da Y. popolnoma ume nesmrtno moje spise in odobrava mojo literarno smer.

Kako rad bi se bil osebno seznanil z Y.-om!

Cestokrat sedevala sva v isti kavarni, brala iste časnike. On, naš prvi estetik, in jaz imava torej tudi glede kave in časnikov isti okus.

Slišal sem Y-a tudi, ko je čital. To je nekaj posebnega. Njegov glas je toli lep, da se moraš siliti, da ne poslušáš le njegovega glasu ter ne pozabiš pri tem vsebine. Škoda torej, da ne čita proizvodov nove naše naturalistiške beletristike. Marsikdo bi bil zadovoljen, ker bi pozabil vsebine.

Nam bi seveda ne dopadalo, ako bi Y. na tak način kazal svetu svoje darove. Kajti tudi mi zahtevamo občudovanja, ki popisujemo le to, kar nas zanima.

Wir sind jetzt frei, wer kann uns wehren
Selbst jeden Saustall zu verklären,
Und wer es wagt und remonstrirt,
Der wird der „Grobheit“ denunziert!
Fette Schweinekobengedanken,
Die an den Brettern voller Graus
Sich sehr munter aufwärts ranken:
Wir nennen es: Gedankenschmaus

Ta pesnikova misel, sicer izražena malo preveč naravnost, je povse istinita.

Ravno tako istinito pa je tudi, da je mene in mojo literarno smer pohvalil naš Y.

Obiskal sem ga. O, tega ne pozabim nikdar

s pomočjo hijerarhije, — s „šlagerji“, katere so drugod že davno vrgli med staro šaro, kateri pa na Koroškem prav kot „signum temporis“ še vedno — vlečejo.

O drugih točkah precej obširnega govora nam ni govoriti. Kar je povedal Prade, smo slišali in brali že mnogo boljše povedano; reforme, kakoršne on z nemško-nacionalno, ali kakor se imenuje, z ljudsko stranko zahteva, zahtevajo in se zanje mnogo odločnejše in bolj dosledno potegujejo kršč. stranke.

Koncem svojega govora je Prade obširno poudarjal pomen „vse-nemške ideje“ in za to „alldutsche Idee“ zahteval, naj se proti velikim državnim organizmom Amerikancev in Rusov snuje „ein germanisches Weltreich“. Rotil je navzoče, naj delujejo za „deutsche Gemeindebürgerschaft“, ki ima družiti „sever ter jug“. — „Freie Stimmen“, ki objavljajo drugi del govora prav obširno, ta „vse-nemška“ izvajanja samo čisto na kratko omenjajo. Tudi to treba zapomniti!

Iz Celovca je romal Prade v Beljak ter tudi tam „pridigal“ in klical: „Nicht liberal, nicht clerical, sondern national und sozialreformatorisch“. —

Pridružil se mu je v Beljaku še drugi nemški veljak, prusovski pisatelj Fric Bley, ud načelstva „vse-nemške zveze“ v Berlinu, ki je prišel na Koroško delat propagando za „Allddeutschland“. Govoril je v Trbižu in v Beljaku. Tudi njegovega govora listi ne objavljajo v celoti, dasi bi nas to zelo zanimalo in imelo zanimati tudi — marsikoga drugega! „Kärntner Nachrichten“ samo pišejo, da je Bley govoril o „hehre, reine Ideale“, o „Grösse des alldutschen Gedankens.“ Pritrjevalo se je govornikom kajpak na glas v Celovcu kakor v Beljaku.

V Celovcu in Beljaku skrbijo za vse-nemško propagando pristaši Steinwenderjeve nemške ljudske stranke; v drugih krajih dela na isti namen eks-vitez Schönerer, — kam pridemo?

Kam pridemo, se mora resno vprašati, komur je res še pri srcu obstanek mile nam Avstrije. Kako tista „vse-nemška misel“ vedno bolj navdaja in vodi naše nasprotnike, kaže se čim bolj. Saj s prav prefrigano nesramnostjo kar javne zahtevajo po svojih glasilih, naj se pri določevanju druge železniške zveze s Trstom v prvi vrsti gleda na korist tistega — „Allddeutschland“. — Pa o tem več ob priliki.

Znano je, kako nam nasprotniki ob vsaki priliki brez vsakega dejanskega povoda, brez vsake realne podlage očitajo panslavizem in s tem strašijo razne politične otroke. Ravno isti pa z najnesramnejšo odkritosrčnostjo delajo za pangermanizem, a s tem kopljejo grob — Avstriji!

Največ se moramo čuditi, kako poklicani krogi take protiavstrijske težnje čisto prezirajo, da, jih mnogokrat kar javno podpirajo! Delovanje slovenske stranke zavirajo, kjer le morejo, bodisi tudi z vzroki, katere mora razum harambašam še-le „pes na repu prinašati.“ Zoper nas z uprav viteško-plemenitaškim junaštvom operirajo z raznimi — kugami, med tem pa bujno klije na dan, kakor gobe po dežju — nemška iredenta!

Na jugu drzno dviga glavo laska iredenta, na severu in zapadu jej pogumno sekundira nemška, — to je slaba perspektiva za Avstrijo!

Baš to nam pa kaže, kako važno je delovanje slovenske in nemške katoliške stranke, boreče se proti nacionalcem, — grobokopom Avstrije.

To kaže, da naše delo, in naj ga nekateri c. kr. funkcionarji zavirajo s še tako nizkotnimi sredstvi, je eminentno patrijotično, avstrijsko! Zato je in ostane naše geslo: Odločno naprej! Slovenci! Ne udajmo se! —rn.—

Državni zbor.

Dunaj, 11. decembra.

Zbornica prične nadrobno razpravo o državnem proračunu za l. 1897. Pri poglavju 1. „Najvišji dvor“ in 2. „Kabinetna pisarna“ je oglašen k besedi dr. Vašaty, ki prične v češkem ter nadaljujoč v nemškem jeziku opomni, da sicer ni navada govoriti k tema točkama.

Predsednik baron Chlumec ky opominja govornika naj glasneje govori.

Dr. Vašaty odgovori, da je hripav.

L. 1894, pravi govornik, sem z dovoljenjem svojega kluba govoril pri tem poglavju, toda gosp. pravosodni minister je ukazal moj govor zapleniti.

Predsednik zopet opominja govornika, naj govori o stvari.

Dr. Vašaty naglašja, da je najvišje sodišče to konfiskacijo označilo kot nelojalno. On noče krone vpletati v debato, temveč se obrača do vlade, ki s pomočjo krivičnega volilnega reda dela večine.

Predsednik zopet pokliče govornika k redu.

Dr. Vašaty prosi vlado, naj njegove želje gledé češkega vprašanja raztolmači na najvišjem mestu.

Predsednik tretjič govornika pokliče k redu ter ga prosi, naj ostane pri stvari, sicer mu vzame besedo.

Dr. Vašaty naglašja, da je češko vprašanje v zvezi s tem poglavjem, ker so razmere češke pogodbi med krono in češkim narodom uravnane.

Ker predsednik zopet opominja govornika, nadaljuje dr. Vašaty svoj govor v češkem jeziku. Nate zbornica vsprejme obe poglavji.

Na vrsto prideta poglavji „Državni zbor“ in „Državno sodišče“.

Dr. Brzorád izjavi, da bi rad zapel nagrobnico umirajočemu državnemu zboru, toda „de mortuis nil nisi bene“. Državni zbor še vedno varuje centralizem ter hoče različne razmere avstrijskih kronovin meriti vse po enem kopitu. Govornik obžaluje, da vlada ne da prilike deželnim zborom, da se izjavijo glede volitev v peti kuriji. Zbornica krati pravico interpelacij in peticij. Govornik zahteva, da se tudi nenemški govori stenografujejo, ter h koncu zakliče zbornici: Requiescat in pace! (Smeh in pohvala pri Mladočehih.)

Poslanec dr. vitez Kraus želi, da naj se določijo gotovi dnevi za seje, slugam v zbornici naj se plača zviša ter dovoli nekaj plače tudi ob počitnicah. V istem smislu govori Noske ter priporoča, da se uredi plače stenografov.

Posl. Breznowsky govori češki, poslanec grof Pálffy meni, da vlada ne sme odgovarjati na premnoge interpelacije, ki se tičejo le malenkostij. Pri glasovanju obveljata obe poglavji s 114 proti 27 glasovom.

Pri 5. poglavju „Ministerski svet in dispozičnijski zaklad“ je oglašenih proti 11, za 4 govorniki.

Posl. dr. Stransky se naravnost izjavlja proti sedanjemu sistemu, ki še vedno zatira Slované in ne pozna pravičnosti. To velja posebno o moravskih Slovanih. Na Moravskem se konfiskujejo češki listi, ker je pravosodje v službi politike.

Podpredsednik Kathrein opozarja govornika, naj govori zmerneje. (Mladočehi kličejo: On govori resnico.)

Dr. Stransky nadaljujoč opisuje, kako baje na Moravskem ces. namestnik pospešuje nemštvo nasproti Čehom, ter navaja več slučajev. Govornik ostro graja, da od vlade podpirani časniki hujskajo proti Slovanom, ter zahteva, da se tisek vladnih listov oddaže potom javnega natečaja.

Posl. grof Kuenburg odgovarja predgovorniku, češ, da se najvišje sodišče ne udaje nobenim vplivom. Dalje govornik naglašja, da je nemška levica nasproti sedanji vladi zavzela stališče opazovalne neutralnosti in da doslej nima povoda, da bi premenila to stališče. Ministerski predsednik je že večkrat naglašal, da hoče vladati ustavno in braniti veljavne šolske zakone. Ker se nemška levica strinja s temi načeli in ker dispozičnijski zaklad ne izraža zaupanja vladi, zato bode njegova stranka glasevala za dispozičnijski zaklad.

Za Pergeltom govori ministerski predsednik grof Baden ter naglašja, da se vlada drži načel, katera je označil v budgetnem odseku. Vlada je prisegla na ustavo ter hoče biti nad strankami. Za prihodnost pa noče razvijati programa. Ministerski predsednik zagovarja ces. namestnika na Moravskem ter izjavi, da on sam zahteva od vladnih časnikov popolno objektivnost in zmerno pisavo.

Govorila sta še posl. Wassilko o bukovinskih in Weber o moravskih razmerah.

Prihodnja seja jutri.

Iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba, 9. dec.

Ze v zadnjem sporočilu iz hrvatskega sabora sem omenil, da pride še pred proračunom za bodoče leto na redovito razpravljanje novi saborski poslovnik, ki je v glavnem ostal tako netoleranten, kakor je bil dozdej. Ako se je v nekih neznatnih točkah popustilo od poprejšnje strogosti, zato so se najvažnejše ustanove, vsled katerih se je današnja saborska večina tako ojačala ter do dandanes ostala na krmilu, pridržale, deloma še poojstrile. To je dalo seveda povoda opoziciji, da se je z vso pogumnostjo uprla proti novemu poslovniku ter dokazovala, da so ustanove o verifikaciji, o slobodi govora in o načinu razpravljanja važnih vprašanj in interpelacij nedostojne slobodnega naroda. Nič ni pomoglo vse dokazovanje opozicijskih govornikov, da bi mogel biti sčasoma tak poslovnik tudi za današnjo večino osodopolen.

Poslušal me je, odgovoril mi je, spremil me je do vrat!

Toda po vrsti.

Ko pridem, odpre mi vrata dekla.

Svojim bodočim životopiscem prepuščam v porabo ta-le duhoviti pogovor:

Jaz: Je g. Y doma?

Dekla: Da.

Po tem sila važnem pomenku podam se naravnost k Y-u, da ga vprašam, ali je z menoj ali proti meni.

Podučil sem ga temeljito o literaturi. Ko pa sva se ločila, bil je popolnoma mojega mnjenja, kakor sploh vsak razsoden človek.

Tako sem torej dokazal, da je Y. naš prvi in največji estetik. Kaj bi razlagal njegova dela in analizoval duh njegov, dosti je, da vé čislati moje spise.

Bodimo, Slovenci, ponosni nanj!

* * *

Mi, ki priobčujemo nesebično ta normalni slavopis v porabo, naznanjamo tudi, da bi se morda dobili pri dunajskem ilustrovanem „Extrablatt-u“ kličejši moških glav različne starosti. Kazalo bi, pridevati takim slavospisom v prihodnje tudi podobne. Čeprav ne bo ravno zvesta taka podoba slavljencevega obraza, nič ne dé, vredna bo vsekako slike slavljencevega duha v slavospisu.

Brodnik.

(Zgodovinska povest. Angleški spisala Antonija Klitsche de la Grange; prevel Ivan Čestimir.)

Prvi del.

Valerija.

IV.

Valerija in Marcel.

(Dalje.)

Tudi Marcela gine ponižnost slabotnega starca, in da popravi, kar je zagrešil, opira se na njegovo ramo in reče:

„Da, Milon; ti si dober in potrpečljiv. Vsi prijatelji so naju zapustili, samo ti si nama ostal zvest.“

Žarek neizrekljive radosti zasije v Milonovem očesu; zravna se in reče veselo:

„Hvala ti, patricij; Bog te blagoslovi vsled prijaznosti, ki jo izkazuješ svojemu služabniku!“ Zgrabi Marcelovo roko, jo poljubi in steče iz sobe, da skrije solzo, ki mu je vsled radosti privrela v oko.

„Obljubi mi, dragi brat, da se ne bodeš več norčeval iz Milona, in da ne bodeš več zahajal v krčme“, reče Valerija s prosečim glasom.

Marcel se zasmee in reče:

„Milon naj mi ne hodi pred oči, kadar sem

jezen; jaz nisem kriv, če ga opusjem. Kar se pa tiče krčme, tu ne pomaga nič; jaz ne morem zapustiti svojih prijateljev.“

„Ako pa zopet padeš v Tiberio?“

„Ti si naenkrat postala moj učitelj; menda si se tega naučila od Decija“, odvrne Marcel.

„Ne boj se; Decij je predolgočasen, da ga poslušam.“

„Dobro torej; poslušaj me“, reče Marcel, sprehajaje se po sobi. „Ko bodem bogat, ne bodem zahajal v krčme, ampak vsak dan povabim prijatelje na gostijo. Stricu sicer ne želim smrti; toda po naravnem zakonu umre on preje ko jaz. Ondaj prodam to hišo in kupim mnogo lepšo, okrašeno z redkimi umetninami. Sezidam si kopelj kakor je Karakalina. Oblačila bodem nosil škrlatasta, obšita z zlatom. Na gostijo povabim cel Rim. Z jedno besedo: živel bodem v vsem mogočem razkošju, in videla bodeš, da me bodo imenovali modrega in pametnega. Oni, katere povabim na gostijo, me bodo imenovali modrega kakor Dijogena, učenega kakor Seneko.“

„Jaz pa se bodem vozila v javna gledališča na srebrnih, dvokolesnih vozeh. Na rokah mi bode bliščalo drago kamenje; obdajale me bodo plesalke, ki me bodo cele dneve zabavale s plesom. Iz Afrike si naročim najredkejših ptic, iz Azije pa najdrago-

Današnja večina se pa ne ozira na ono, kar bi moglo biti, nego se drži strogo onega načela: „carpe diem“. Zdaj gospodari večina po svoji volji ter uživa vso premoč v vsakem pogledu. Pri razpravi je seveda tudi večina dokazovala svoje nazore o tem poslovniku; posebno se je vseučilišni profesor dr. Spevec zavzel, da se pridržijo vse stare uredbe tega poslovnika.

Govor pa mu je bil tako plitek in tako nedovršen, da so ga opozicijski govorniki zares le s smehom poslušali. Sicer pa je v njem poznatega cinizma čez navadno mero. „Obzor“ je zagadelj vzela ta govor na rešeto ter neusmiljeno udrihal po tem poslancu radi njegovega neznanja, pa tudi radi drzovitosti in cinizma, ki ga je pri tej priložnosti razsul v sabornici. Prav je omenil „Obzor“, da je ta govor pokazal nesposobnost tega poslanca kot vseučilišnega profesorja, in da zlo stoji z vseučiliščem, kjer podučujejo taki plitki možje. To je bilo pa za dotičnega profesorja le preveč, ter je zahteval od urednika „Obzorovega“ zadovoljščino, poslavši mu dva svedoka.

Urednik jih sicer sprejme, ali pogumno odbije poziv z dvobojem dati zadovoljščino, kajti po krščanskih načelih on ne more sprejeti dvoboja, pač pa hoče dati zadovoljščino pri sodnji, naj ga razžaljeni le toži kot urednika, saj se on prizna odgovornim za ta članek, radi katerega zahtevajo dvoboj. Tako sta odšla oba svedoka z dolgim nosom, a drugi dan seveda priobčila v uradnem časopisu zapisnik o tej zgodbi. Uradni časopis je ta zapisnik priobčil ter s tem pokazal, koliko ceni krščanska načela hrvatskega naroda, ki ta časopis vzdržuje. Tudi to je žalostno znamenje današnjih naših odnosov.

Dobro bi bilo, da popraša kateri izmed opozicijskih poslancev glavarja zemlje, kako on dopušča, da se v uradnem časopisu narod pohujšuje s takimi spisi, kakor je omenjeni zapisnik. Jeden od teh svedokov je tudi vseučilišni profesor. To je neki dr. Tomašić, ki je postal ravno tako profesor na vseučilišču zagrebskem kakor Spevec. Brez vsakih zaslug na znanstvenem polju postala sta oba še prav mlada profesorja na pravoslavnej fakulteti. Povzdignila jih je politika, seveda mažaronska in skrajno bizantinska. Znanost, katero bi morala gojiti, jima je postranska stvar, glavna jima je politika. Potem seveda ni nič čudnega, da jih javna kritika glede neznanja tako ostro obsoja. A ker si ne znata drugače pomoči, iščeta zadovoljščino v dvoboju ali „viteštvu“.

Ta dogodek ni brez pomena ter nam najbolje prikazuje, kako gnjili so naši socijalni odnosi, in kako je velik del tako zvane inteligencije izgubil pravi višji cilj, po katerem se jedino more dospeti do boljše bodočnosti. Mažaronstvo je okužilo žalibog že prevelik del našega naroda.

Sicer pa se v našem saboru pridno interpelira. Tako je v predzadnji sednici vprašal vrli poslanec dr. Ružić, zakaj so prodali šumarski paviljon v Budimpešti za 2000 gld., ker je bil lastnina imovnih občin hrvatskih, ter so ga hotele le te pokloniti šu-

marskemu društvu v Zagrebu. Pri tej priložnosti je poslanec seveda iznovič povedal mnogo zanimivih stvari, kako se je narod od vladinih činovnikov silil na milenijsko razstavo. Dokazal je vse z dopisi, ki so jih oblasti pisale za razne občine. Ob enem je vprašal tudi, kako je to, da ogersko ministerstvo ne plača najemnine za štiri svilane, ki so jih hrvatske občine postavile na svoje stroške na zapoved visoke vlade, češ da bode ogerska vlada plačala najemnino vsako leto od dotične svote po 5%. Zdaj se pa ogerska vlada za to ne zmeni, a občine imajo radi tega pri svojih letnih dohodkih deficit. Dr. Frank pa je uprašal, kako je mogel ban dovoliti, da je ogerski minister za poljedelstvo poslal vsem činovnikom na Hrvatskem, ki spadajo pod njegov delokrog, poziv, da svoje ime spremene v mažarski. Ogerski minister je s tem očitno prekršil pogodbo, ker se je upal na Hrvatskem uredovati brez znanja hrvatskih oblasti.

Poslanec zatoraj zahteva od hrvatskih poslancev na ogerskem saboru, da zahtevajo obtožbo tega ministra, in dokler se jim ne da zadovoljščina, da zapuste ogerski sabor. To bi že bilo, a kaj pa dijete? Te so sedanjim hrvatskim poslancem mileje nego hrvatski ponos in čast. Minister bo pa le še brez strahu dalje širil mažarščino.

Tudi je vprašal isti poslanec bana, kako more dopuščati, da se slobodni državljani preganjajo iz jedne občine v drugo, če niso nič drugega skrivili, nego da pridejo na razgovore s svojimi političnimi prijatelji. Tako se je dogodilo juristu Radiću, katerega so slabe oblasti občinske in kotarske od jedne do druge v njegov rojstni kraj prisilile. Tako nasilje je nezasišano in oblasti, ki kaj takega počenjajo, treba poklicati na odgovornost ter kazniti. Bi že bilo, ko ne bi morale oblasti delati v korist današnjemu zistemu.

Danes se je začela proračunska razprava, ki bi mogla biti prav zanimiva.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. decembra.

Oblgatno zavarovanje. Včeraj dopoldne se je sešel zavarovalni odsek, ki se je posvetoval o predlogu poslanca Wurmbanda glede prisilnega zavarovanja zoper ogenj. Vnela se je živahna debata, katere so se vdeležili tudi vladni zastopniki Körber, Kall in Wolf. Konečno se je sklenilo, da se imenuje pododsek petih članov, katerim se naroči, da stopijo v dogovor z vlado in poskušajo sestaviti zakon kolikor možno na podlagi prisilnosti in monopola in o tem poročajo odseku. V ta odsek so bili izvoljeni posl. grof Wurmband, dr. Rutovski, Hagenhofer, Kaiser in dr. Promber. S tem se ni nič pridobilo, marveč se je stvar še globlje pokopala.

Tiskovna sloboda. V zadnji seji tiskovnega odseka je pojasnjeval pravosodni minister Gleispach vladno stališče napram predlogu poslanca Russa glede odprave časniškega koleka in prepovedi gledé proste kolportaze. Minister se je dotikal, kakor smo že omenjali, samo poslednje točke. Minister

je izjavil, da bi vlada ne mogla nadzorovati časopisja, ako bi se uvedla zopet prosta kolportaza, in bi se le tedaj strinjala s to zahtevo, ako se spremené ob enem tudi določbe tiskovnega zakona gledé prestopkov. Pred vsem pa želi vlada, da bi se potem zdatno zmanjšal delokrog prvotnih sodišč v tiskovnih zadevah. Ta pogoj pa nikakor ni ugoden in ga ne more odobriti noben avstrijski parlament. Nadejamo se toraj, da bodo državni poslanci pri razpravi o tem vladnem nasvetu stopili na noge ter govorili za vsprejem Russovega predloga brez omejenega delokroga porotnih sodišč.

Hrvatski ban in poslanec baron Rauch.

Znano je že, da se je omenjalo v hrvatskem deželnem zboru nakupa posestva Božjakovine kakor tudi nabave tisoč delnic hrvatske hipotečne banke. Te dve stvari je poslanec baron Rauch tako ožigosal, kakor morda še nikdar nobeden poslanec, ter imenoval to postopanje borzno igro in brezskrbno gospodarstvo z deželnim denarjem. Hrvatska se nahaja v obupnem stanju in ban Hedevarj je izvrsten učenec Tanlongov. S poslednjim izrazom se je čutil ban močno užaljenega in z njim vred seveda tudi vsa mažaronska garda. Še isti večer je sklenilo 50 vladnih pristašev, da se mora posl. Rauch izključiti od 30 zaporednih sej. Ta predlog se je tudi vsprejel v včerajšnji seji, poleg tega je pa še ban napovedal posl. Rauchu dvoboj, da se na ta način reši njegova čast! Akoravno se popolno ne strinjamo z Rauchovimi nazori, vendar moramo vsekako najgorje obsojati postopanje hrvatskih Mažaronov, ko je vendar posl. Rauch imel sveto dolžnost, v ime naroda javno poprašati vladnega zastopnika, kako se gospodari z deželnim premoženjem.

V Rusiji, kakor vse kaže, resno mislijo na odpravo prognanstva v Sibirijo administrativnim putem, ki je zakrivilo v teku let nebroj vnebovpijočih krivic. Kakor se poroča iz Petrograda, so oddali že vsi ministri svoja mnenja pravosodnemu ministerstvu in na tej podlagi se sestavi poročilo in in načrt zakona, ki se v kratkem predloži državnemu svetu v pretres. Gotovo je, da ruski narod ničesar bolj ne želi, nego da se ugodno izvede ta velepomemljiva zadeva.

Italijanski naselniki v Zveznih državah. Kakor pri nas, tako je tudi onstran oceana naseljenih že precejšno število italijanskih državljanov izmed delavskega stanu, katerim domača rodna zemlja ne more preskrbeti potrebnega kruha. Ker je pa tudi drugodi dovolj takih ljudi, ki se preživijo le z delom svojih rok, je umevno, da bi priseljenci ne dobili potrebnega dela, ko bi ne konkurirali z domačini. Sestrani delavci prevzemo delo pod vsakim pogojem, da si le toliko prislužijo, da morejo ustavljati se preteči lakoti. S tem pa neznansko škodijo domačim delavcem, ki vsprejemajo dela seveda le proti določeni plači. To je dalo povod že raznovrstnim praskam, posebno nevarna pa je bila 2. t. m. v Trentonu, kjer si je stalo nasproti 2000 mož. Razburjeni Amerikanci so planili na italijanske delavce in največja nesreča bi bila zadela uboge naselnike, ko bi ne bila posegla vmes

cenejših dišav“, reče Valerija, katero je premotil slabi vzgled njenega brata.

Ko sta tako snovala goljufive načrte o hodočem bogastvu in grešnem uživanju, bila sta oba izven sebe, misleč, da sta že dosegla, po čemur sta hrepenela, težnje, ki pri moškem zastrupljajo razum in srce, ženo pa odvrčajo od njenega najplemenitejšega poklica, da, jo store celo pogubno za človeško družbo; kajti ako ženska s takimi težnjami postane mati, odgoji mesto vrlih in pridnih otrok kôpo lahkoživcev. —

Mej tem ko Valerija in Marcel snujeta tako lepe načrte za prihodnost, stopi v sobo Milon in poda pismo, ki je baš kar dospelo iz Dalmacije.

Marcel vzame v roke pergamen, ga izroči sestri in dé:

„Pismo od najinega strica; dohaja baš pravi čas, kajti nimam niti vinarja.“

„Samo da se nisi goljufal,“ pripomni Valerija in ga vrne Marcelu, ki prične čitati.

Cem dalje bere, tem večji nemir se mu kaže na obrazu, roke pa se mu tresejo, da komaj bere.

„Kaj ti je?“ vpraša radovedno Valerija.

„Nič“, odgovori mladenič in sprehajajoč se sam pri sebi mrmra: „Grozovita osoda, kako me pre-

ganja... Moje sladke nade so izginile, kakor zginja rosa pred toplimi solnčnimi žarki.“

„Marcel ne muči me. Gotova stalna nesreča je manj grozna, ko sumnja,“ vsklikne jokaje Valerija. —

„Umiri se, sestra. Ko se vrnem, povem ti vse; sedaj pa te moram za hip zapustiti... Imam prijatelje, ki so mi že tisočkrat ponujali znatno svoto denarja... Idem k njim.“

Marcel odide in zapusti ubogo Valerijo v največji negotovosti. Čez nekaj časa preide Neomentanska vrata in se ustavi pred pristavo, kjer so se navadno zbirali njegovi prijatelji, da so kockali. — Stopi v hišo, obdano od vseh strani z velikanskimi pinjami; prikaže se na vratih dvorane, prijatelji pa ga burno pozdravljajo.

Najpreje jim pripoveduje, kako da se je rešil iz reke, potem pa izvleče pergamen in prečita svojim prijateljem žalostno novico, ki jo je prejel, da mu je namreč stric nenadoma umrl in zapustil kot dedščino mnogo dolga.

„Tvoj stric je bil pameten,“ reče smejoč se jeden izmed igralcev; nimaš baš vzroka, žalovati za njim.“

„Z mojim stricem so prestali tudi moji dohodki,“ pripomni obupno Marcel. „Da bi le za trenutek mogel utajiti pred upniki svoj položaj, mogel bi še

kaj rešiti; toda na svojo nesrečo nimam niti vinarja; zavoljo tega...“

Marcel preneha svoj govor. Prvič v življenju prosi prijatelja pomoči. Sramožljivost se mu kaže na lici; obmolkne.

Patriciji prezirno gledajo svojega prijatelja; toda nihče se ne usmili bivšega bogatina.

Marcel se ozira po svojih tovariših, ki molče kot kamen, na ustnicah pa se mu prikaže zaničljiv posmeh.

Noče dalje prositi, odide iz hiše in govori sam pri sebi:

„Mislim sem, da so moji prijatelji; toda bili so le prijatelji mojih gostij!“

Marcel v obupnosti ne ve, kam naj se obrne. Ponos mu ne dopusti, da vpraša za svét Decija; jame proklinjati ono usmiljeno roko, ki ga je izvlekla iz Tibere, mesto da prizna, da je to le pravična kazen za razuzdano življenje. Ker nima toliko poguma, da naznani Valeriji žalostno novico, blodi po Rimu, kakor brez uma, in večkrat že sklone, skočiti v reko, da tako sklone svoje življenje. Slednjič se ves utrujen ohrabri in vrne domov, da pripoveduje Valeriji nenadno nesrečo, ki ju je zadela, mej tem ko sta sanjala o slasteh bodočega razkošnega življenja. (Dalje sledi.)

mestna policija. Ranjenih je mnogo udeležencev na obeh straneh. To je seveda prišlo do vladnih ušes in vsak čas je pričakovati, da se naseljevanje v Ameriki še bolj omeji. Ob enem se pa zaplete Italija morda zopet v nove spletkarije, ki ne bodo imele nikakih ugodnih posledic. Skrajni čas je že, da se italijanska vlada jame malo bolj brigati za domače razmere ter uvidevati, da se bolje obrestuje denar, kateri se vporabi v boju s socijalno bedo, kakor pa z afriškimi rodovi.

Razgled po slovanskem svetu.

Razmere na Slovaškem.

Popolnoma resnična, če tudi na prvi pogled neverojetna so razna barbarična dejanja mažarskega šovinizma, o katerih je čitati skoro v vsaki številki „Narodnih Novin“, prvega političnega glasila slovaškega. Mažari in posebno Mažaroni prežijo s svojimi pristaši z Argusovim očesom na vsako gibanje političnega, društvenega in slovstvenega življenja tlačenih Slovakov.

Izkušnje Slovakov gledé volitev v zadnjih letih so žalostne; vlada zmaguje na Slovaškem od leta 1865 pri vsakih volitvah. In vladi je lahko zmagati. Postava sicer prepoveduje kupovanje in prodajanje glasov, toda v praksi bojuje se zoper Slovake s podkupovanjem, obljubami, obrekovanjem, intrigami, vpijanljivimi pijačami, pretenjem in konečno, ako je treba, z ustavljenjem volitev s pomočjo vojaških bajonetov.

Rudolf Pokorny, poznavatelj slovaških razmer, pravi: „Da vlada ne štedi denarja za volitve, pokazalo se je zopet letos. Izračunilo se je, da izvolitev jednega poslanca na Ogorskem stane povprečno 10.000 gld. in za volitve vseh poslancev izdaja se veliko več kot 4 milijone goldinarjev. Sklicevati se na Ogorskem na pravičnost, bilo bi abotno. Slovaki so se že večkrat pritoževali na nepravilne volitve — in kaj se je zgodilo? Morali so vložiti kavejco 2000 gld., za kateri denar so se Mažari spravili na pot, da bi volitev preiskali — in ko so kavejco zajedli in zapili, spoznali so, da je vse v najlepšem redu. Slovaki so morali še doplačevati troške. Čas hitro mine, ali razmere na Slovaškem se ne spreminjajo. Iz 58 „čistih“ ali iz večine slovaških volilnih okrajev ni v državnem zboru niti jednega slovaškega poslanca. Ako bi na Ogorskem izpadle volitve po narodnosti, imeli bi Mažari jedva 187 poslancev nasproti 263 poslancem nemažarskim.“

Pogostne konfiskacije slovaških političnih časnikov, kazenske preiskave proti vrednikom, njih globe in zapiranje v ječo priča dovolj, kako Mažari razumejo svobodo tiska in političnega mišljenja. Ali hujše kakor časnike preganjajo Mažari slovaško društveno gibanje. Društveno življenje na Slovaškem je razmeroma itak neznačno; ni društev znanstvenih, slovstvenih itd. „Matica Slovaška“ je uničena in z njo je padlo zajedno ognjišče znanstvenih in slovstvenih teženj slovaških; dijaških društev ni, ker dijak, ki je sumničen iz „panslavizma“, nima prihodnosti; saj tudi gasilna društva morajo se zavzeti, da bodo imela mažarsko poveljništvo. Društva, ki širijo omiko, so samo bralna društva in besede (kasina in kružky), potem „Živena“, društvo slovaških gospô za omikanje deklet, in „društvo sv. Vojteha“ za izdajanje dobrih knjig za ljudstvo. Društva treznosti so sicer na Slovaškem vspevala s pomočjo vrlih rodoljubov, posebno duhovnikov, toda ustanovitelji in društva so trpela veliko preganjanja, ker so ta društva napravljala škodo židom — in židovski vpliv na Ogorskem je vsemogočen!

Poglavitna nesreča za Slovaško je, da nima svoje inteligence; učitelji in duhovniki vseh veroizpovedanj trpijo pod nasilstvom mažarizacije, katera vsak hip v nevarnost spravlja eksistenco rodoljuba, ki čuti s svojim ljudstvom. Dijaki in bogoslovci se zapodijo iz mažarskih zavodov že zavoljo tega, ker čitajo slovaške knjige.

Otožno, res čudno je vam pri srcu, če se izprehajate po slovaški zemlji, ki slovi zaradi lepote in kliča v nebo za maščevanje zbok krivic in nepravilnosti tistih, ki hočejo biti v Evropi izgled viškega in v resnici liberalnega naroda.

Karol Havlíček je izrekel pomembne besede: „Kaj je tebi, ti ubogi, od vekov tlačeni, tihi, golo bičji rod iz matere slovanske, zabranilo, se usesti za mizo med jednake tebi narode slovanske? Kaj te je storilo nevrednega usode majhne Bukovine? Kaj te je odrinilo, trimilijonti narod, iz društva drugih?“

In veliki narodni pesnik slovaški, Botto, zaslepljenim mažarizatorjem grmi v dušo tako-le:

„Slavte len hody svoje! Hej, však i Mongoli
Triumfy vrážd slavili, a kdeže sú? Boli.“*)

Vajansky pa pravi z nado v boljše bodočnost: „Ce tudi moremo po vsej pravici reči: „Clamor Slavorum ascendit ante conspectum Dei“, če tudi smo narodno bolj tlačeni, kakor predniki naših kmetov gmotno, če tudi za vsakim našim povzdignjenjem glave iz prahu sledi udarec kijem po temenu bedne glave, vendar zmirom se še pretaka v naših Tatrah življenje, koje je ustvarilo častno slovstvo. Imena našincev: Kollár, Safarik, Stúr, Holly, Sládkovič, Botto, Chalupka, Záborsky, Zello, Pauliny, Kuzmány — in mogel bi navesti celo vrsto imen — so tudi priznana daleč za mejo Slovaškega. In vkljub svetokradeži naših dušnih močij vstajajo mlade, nove moči, katere, ako Bog da, se pokažejo na krasnem polju slovstvenega delovanja. Ako je narod slovaški v stiskah, koje nimajo para na svetu, znal vzbuditi toliko globokih mislilcev, srce človeku poskoči pri misli, kako visoko se še le vzdigne dub slovaški z oproščenimi perotmi!“

Iz „Hídke“ — Svečan.

*) Obhajajte le godovanje svoje! O, saj tudi Mongoli so triumfe umorov slavili, in kje so? — So bili.“

Slovstvo.

Knjige „Družbe sv. Mohorja“.

(Ocenili Cirilaki.)

V. Slovenske večernice. 49 zvezek. 8°. Str. 144. Letos ni dobilo družbino vodstvo nobene take povesti, ki bi sama zadostovala za „Večernice“. Zato nam podajo „Večernice“ štiri povesti, šest zgodovinskih povestic, dva podučna spisa in dve pesni.

Na prvem mestu je povest „Vas Kot“; spisal Žaljski (str. 3—72). Vsebina povesti kaže, da je hotel pisatelj s spisom koristiti kmečkemu ljudstvu. V vasi Kot so živeli trije posestniki, Grabež, Veseljak in Mravlja. Poslednji je bil podoben mravlji, ostala dva sta pa imela na sebi take slabosti, kakoršne označi njuno ime. Ker nista hotela napredovati s časom, sta morala trpeti škodo na svojem premoženju. Dobri Mravlja je rešil sinova svojih sosedov s tem, da jima je dal v zakon svoji hčeri in zraven tudi gmotno pomoč, da sta se opomogla.

Pisatelj hoče pokazati z vzgledom, kak bodi kmet v našem času, in kak ne sme biti. To je vse hvalevredno, in gotovo bodo bralci dobili v povesti marsikatero dobro misel, katero naj pridno porabijo. V umetniškem oziru seveda ima pa povest marsikatero hibo. Pisatelj natančno opiše vsako osebo, tudi ponavlja večkrat, žal da včasih precej okorno. Njegovo pripovedanje nas je spomnilo podobnih povestij v raznih nemških koledarjih, katerim poleg vse hvale vrednega namena čisto manjka pile in umetnosti.

Ker se slika Mravlja kot uzor kmeta, je pač čudno, da tako rad vidi zaupljive pogovore svojih hčer s sosedovima sinovoma. — Čudno je nadalje to, da se tako kmalu spolni vsaka beseda Mravljeva. Sosedoma priporoča, naj se zavarujeta proti ognju in toči, naj bereta časopise, naj nalagata denar po hranilnicah itd. Sosea se ne zmenita za dobre nasvete Mravljeve. Nenadoma sledi vedno kazni. Grabežu pogine breja krava, Veseljakova kravica dobi komaj kupca, toča uniči poljske pridelke, stari denar zgubi svojo veljavo in naposled zažge še hudoben berač Grabežev hlev, tako da pogori cela vas. V kratki povesti našteje pisatelj toliko nesreč, ki so se pripetile tekom enega leta, a vedno kot kazni, ker sosed ne slušata Mravlje. Zaradi tega je povest okorna. Berača in požigalca je pisatelj samo mimogrede potegnil v povest, da zažge pri Grabežu. Potem ga pusti v miru. Neverjetno je, da bi Grabež zamogel imeti zgubo pri starem denarju. Vsaj v takih slučajih v cerkvi in zunaj cerkve naznanijo podobne spremembe, da ne trpé ljudje prevelike škode. — Svetujemo pisatelju, naj v bodoče skrbno popravi pomanjkljivosti v svojih novih povestih. — V jezikovnem oziru priporočamo pisatelju rabo sedanjika. Predpretekli čas, katerega je rabil v povesti, je pogosto nepotreben in nepravilen, tudi veznikov ni treba preveč rabiti. Mesto „oče njegove žene“ rabimo navadno „njegov tast“. Vez, ki je baje vezala Marka in Marjetico (str. 13), pač ni na mestu.

Drugo povest „Zaklad“ (str. 73—80) je spisal znani pisatelj A. Koder. Bukovčani so dolgo iskali zaklada v svojem domačem kraju. Naposled jim pokaže pravi zaklad, premogovo žilo, domačin, kateri se je izšolal za inženirja na njihove stroške. — Povest je kratka, pa izvrstna.

Pesem „Mejnik“ (zložil L. Cernej) naj preberó pred vsem gospodarji, ki se radi tožarijo.

J. Klemenčič je spisal povest: „Kako se je Klančnik z železnico spril in zopet sprijaznil“ (str. 81—98). Krčmar Klančnik je imel izgubo pri novi železnici. Zato jo je seveda sovražil, bil celo kaznovan zaradi nje. A po noči se utrga skala in pade na tir, on sliši in se bojuje sam s seboj, ali naj reši vlak pogube ali ne. Poštenost zmaga in odslej se je sprijaznil z železnico in dobil nazaj zaželeni mir. — Ta povest bode gotovo ugajala. Klančnikov značaj je jako dobro opisan.

Poučni spis Fr. Svetilka: „Slovenci, govorimo čisto slovenščino“ (str. 99 do 115), opozarja naše ljudstvo, naj skuša iztrebiti iz svoje govorice vse tuje besede, ki se lahko nadomeste z boljšimi, domačimi izrazi. Pred vsem uradniki, vojaki in tuji kupci so pokvarili slovenski jezik s tujkami. Pisatelju se vidi, da je pisal spis z veliko ljubeznijo do maternega jezika. Pač lahko umevamo, da bodejo v oči grde spake pisatelja, ki sam piše v tako čistem in blagolasnem slogu. Za gotovo upamo, da bo ta spis mnogo koristil čistosti jezika.

V pesmi „Plug“ opeva pesnik Ant. Medved plug kot „prvi ključ omike“. Ko iz nomadov postanejo poljedelci, začne se redno življenje po postavah, katero je prvi pogoj omike. Pesem je izborna. Pesnik bi pač sebi in nam popolnoma ustregel, če si bo še večkrat izbral za pesmi take zrele, tehtne misli, kakoršnih, žal, v novjšem pesništvu čisto pogrešamo.

Drugi poučni spis: „Kaj nas učijo narodni pregovori o Bogu in človeku“ (str. 117—132) iz peresa priljubljenega pisatelja J. Štrukelj-a se odlikuje po lepih mislih in izvrtni obliki. Porabil je pisatelj narodne pregovore prav srečno. Ne le, da je izbral res take pregovore, ki na preprost, mnogokrat dovtipen način izražajo duhovite misli, jih je spravil v tako lepo zvezo, da se bere spis kakor prijetna razprava.

Povest „Grajski lovec“ (str. 133—139) nam dokazuje, kako potrebna je dobra odgoja v mladosti. Molitev nedolžnega otroka je prebudila spečo vest v srcu osornega grajskega lovca in ga napeljala k novemu, boljšemu življenju.

Konečno nam podajo „Večernice“ še šest mičnih zgodovinskih povestic, katere bodo gotovo vsakemu dobro došle. V prvi povestici se pripoveduje dogodek iz leta 1593 (ne 1693).

Splošno moramo priznati, da bodo udje družbe sv. Mohorja gotovo zadovoljni z mnogovrstno koristno vsebino letošnjih „Večernic“.

Glasba.

Gloria in excelsis Deo. Trije božični napevi za samospeve, mešan zbor in spremljavo orgelj ter Offertorii za sv. Dan, praznik sv. Stefana, Novo leto in za svete tri Kralje, za mešan zbor zložil Ign. Hladnik. Op. 29. V Ljubljani. Založil skladatelj. — Tisek Blasnikovih naslednikov.

Vsak zaveden glasbenik bo gotovo rad pritrdil, da je gospod Hladnik zelo talentiran glasbenik in dober ter plodovit skladatelj, ki je posebno v melodiki iznajdljiv, a tudi v harmoniji in kontrapunktu dobro izvežban. Da mu je pri skladanju veliko na tem, da si poslušalce pridobi za svojo glasbo, to je tudi znano; treba pa omeniti, da pri vsi prikupljivosti Hladnikove melodike napevi niso necerkveni, dasi se ne ponašajo s strogim eklektičnim zlogom.

Napevi tega zvezka pisani so v zlogu gori označenem, z gladko tekočimi melodijami in ostro povdarjeno ritmiko. Težavni niso; pevci jih bodo lahko zmagovali; partije za orglje so sicer umetno pisane a se vendar brez težave igrajo. Zelo pripravi in priročni zvezek za sv. božični čas toraj prav radi in toplo priporočamo. Fajgelj.

Tedenski koledar.

Nedelja, 13. dec.: 3. adv. evang. Janez Krstnik pričuje o Kristusu, Jan. 1. Lucija dev. m. Ponedeljek, 14. dec.: Spiridijon šk. Torek, 15. dec.: Cecilija m. Sreda, 16. dec.: Kvatre, Evsej šk. Četrtek, 17. dec.: Lazar sp. Petek, 18. dec.: Kvatre. Pričak. por. D. M. Sobota, 19. dec.: Kvatre. Nemezij p. m. — Solnce izide: 15. dec. ob 7. uri 43 minut; zaide ob 4. uri 9 minut.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. decembra.

(Osebnosti.) Novi škof krški mil. gospod dr. Anton Mahnič se je odpeljal na Dunaj, kjer bo v ponedeljek vsprejet v avdijenci pri cesarju, da opravi službeno prisego. Konsekracija se izvrši baje pričetkom meseca februarja. — Spiritual goriškega osrednjega semenišča č. g. dr. Jožef Pavlica je imenovan suplentom bibličnih ved v goriški bogoslovnici. — G. Alojzij Biber je imenovan nadupraviteljem pri glavnem carinskem uradu v Ljubljani. — Dne 18. novembra je v Ameriki v Fairfaxu v Minn. v župniji, katero oskrbuje Slovenec g. Bajec, obhajal slovesno novo mašo slovenski rojak gosp. Jožef Knafelj, pridigoval mu je rojak g. Solnce.

(Pojasnilo.) Glede na našo pritožbo, zakaj da so pričeli s pripravljalnimi deli za cestno železnico po Ljubljani uprav na praznik Brezmadežne M. B., nam je dopisal župan g. Ivan Hribar pojasnilo, da ta dela izvršuje „kranjska stavbinska družba“ po svojih organih, da torej magistrata ne zadene nobena krivda. Vendar pa se je gospod župan — kar konstatujemo z zadovoljstvom — ko je zvedel, da so delali pretekli praznik, obrnil do „kranjske stavbinske družbe“ s prošnjo, naj v bodoče taka dela o praznikih opusti.

(„Rimski katolič“) ne bode več izhajal v Gorici. List z isto smerjo bo izdajala „Leonova družba“. Zato naj naročniki počakajo z naročnino. Več o listu naznanila bo družba čez malo dni.

(Častnima občanoma) je izvolil občinski zastop cirkniški c. kr. dvornega svetnika in fin. ravnatelja K. Plachkega v Ljubljani in c. kr. okrajnega glavarja v Logatcu G. dell. Cotta v priznanje za slug za občino cirkniško.

(Imenovanje.) Ministerski predsednik je kot notranji minister policijska koncipista O. Podernika in K. Sturma imenoval komisarjema pri pol. ravnateljstvu v Trstu.

(Slovensko gledališče.) Včeraj se je igrala ob precejšnjem obisku „kmetška igra“ „Selanka“. Ako hočemo odkrito govoriti, moramo reči, da smo vobče od igre tega genra na našem odru več pričakovali. Mislili smo, da bo igra, ki je zajeta iz kmetškega življenja, dobro uspevala pri nas, ki živimo takorekoč vedno na kmetih in smo sami več ali manj vsi — kmetje. Toda varali smo se. Jerica, kakor jo je predstavljala gdca Terševa, ni imela čisto nič tistega ponosnega, vsaj na zunaj vzneseno-mirnega značaja in nastopa, kakor ga opazuješ lahko povsodi na Slovenskem pri trdnih kmetih-vdovah, če imaš oči za to. Afektiranosti hvala Bogu pri nas na kmetih še ni. Naj se nam ne ugovarja, češ, da je igra češka in ne slovenska, kajti imena slov. božjih potov Brezje in Višarje in marsikaj družega, zlasti tudi lastna imena delujočih oseb provzročajo, da vsak gledalec misli na domače naše in ne na češko kmetško življenje. To akomodiranje na domače šege, imena in naziranja popolnem odobravamo. Zeleni bi le, da bi se tega načela držalo tudi sicer, kar bi ne bilo z lepa na škodo igri sami. Toda ako predstavljamo našega kmeta, mora biti tudi na odru tak, kakoršen je v resnici. Drugače je takšna karikatura, kakoršnih čisto nahajamo v ljubljanskih jarogospodskih krogih. Ti našim igralcem ne smejo biti za vzor. Zato nam je pa mnogo bolj ugajalo igranje gosp. Inemanna, ki je z veliko resničnostjo in pristnostjo predstavljal starega, skrbnega strijca in varuha. Pohvalno izraziti se nam je tudi o igralcih nekaterih manjših vlog. Med njimi pohvalno omenjamo gospdč. Slavčevo in gg. Danilo in Perdano. Gospod Verovšek igral je v obče prav dobro, vzlasti v prvem in zadnjem aktu. — Konečno pridejali bi le še, da bi se pri „kmetških igrah“ z boljšim uspehom rabilo platno in raševina, nego dragocene svilnate oprave, do katerih se vkljub znani razkošnosti naše dekle še niso povzdignile.

(V tukajšno deželno bolnico) so v minulem mesecu vsprejeli 384 bolnikov, 236 moških in 148 ženskih. Od 655 bolnikov je bilo ozdravljenih 229, zboljšanih 80, premeščenih 14 in umrlo jih je 18.

(Zveza kranjskih veterancev.) Na podlagi od dez. vlade dne 1. sept. potrjenih pravil se je osnovala zveza kranjskih veterancev ter prične svoje delovanje 1. jan. 1897. Načelnik zvezi je J. Mahalič v Ljubljani, namestnika J. Klemenčič v Kamniku in J. Riedl v Domžalah, tajnik J. Smolč, blagajnik F. Škof, oba v Ljubljani.

(Iz Celovca), dne 11. decembra: Mišuli Marijini praznik, dne 8. t. m. je imelo več tukajšnjih pobožnih bratovščin in zavodov svoje občne zборе in slavnosti. Zjutraj je imela skupno sv. obhajilo in popoldne letni občni zbor Vincencijeve družba. K občnemu zboru je prišlo veliko število članov, mil. gospod knezoškof dr. J. Kahn in mestni župan Neuner. Bilo je to pot prvokrat, da je mestni župan prišel na shod te družbe. Družbini predsednik magr. Jož. Müller, je v daljšem govoru poudarjal pomen družbe in vrednost družbinega delovanja zlasti za naše dni. Družba vzdržuje deško sirotišnico, v kateri je 41 dečkov, v deskem zavetišču, v katerem so po nevu otroci delavcev itd., katerih starši morajo na delo, je 30 dečkov. Sirotišnica je imela dohodkov 4733 gld. 21 kr., stroškov 4868 gld. 81 kr.; zavetišče stroškov 326 gld. Za preskrbovanje bolnikov je družba potrošila 815 gld.; dohodkov je imela v ta namen 1028 gld. Družba ima premoženja 5461 gld. 45 kr.; na svoji hiši pa se dolga 9000 gld. V Celovcu delujejo prav blagonosno tri konferencije, mej njimi jedna v bogoslovju. Razven tega sta konferenciji v Beljaku in Spitalu. Župan Neuner se je družbi imenom mesta zahvalil za poštivovalno delovanje v prid mestnih ubožcev. Mil. g. knezoškof se je v daljšem nagovoru zahvalil g. županu za obisk, in povdarjal, kako naj društveniki delujejo pod varstvom blažene Device Marije prav v duhu sv. Vincencija. — Isti dan je imela marijanska kongregacija tukajšnjih bogoslovcev lepo slovesnost. Vsprejeli so se novi udje, stari pa so ponovili slovesno obljubo blaž. Devici Mariji. Dotične obrede je izvrševal mil. g. knezoškof, ki je imel tudi daljši nagovor. — V dijaškem semenišču Marijanum so dijaki priredili slavnostno akademijo na čast svoji zaščitnici, blaženi Devici Mariji. Dobro sestavljeni vspejati je obsegal tri govore, deklamacije, petje in sviranje na gosli in glasovir. Vse točke so se izvršile završile. Nas je posebno zanimal jako dobro sestavljeni in prednašani slovenski govor g. Hornböcka »Materina ljubezen«. V lepih, vzvišenih besedah je mladi govornik, ki kaže že sedaj velik govorniški dar, proslavljal najiskrenejšo, najdivnejšo ljubezen, ljubezen materino. Pevske točke so se izvajale precizno in ubrano pod vodstvom g. prefekta Ant. Stresa, kateremu moramo res čestitati na takih uspehih. Oder je bil slavnosti primerno razsvetljen in okinčan s podobo brezmadežne Bogorodnice, ki naj bi vedno varovala dijaško mladež. —rn—

(Okrajni zastop Vransko.) Presvetli cesar je potrdil izvolitev Fr. Zdolška načelnikom in I. Apata njegovim namestnikom okr. zastopa za Vransko.

(Prva hrvatska hranilnica) v Zagrebu je dne 2. t. m. praznovala 50 letnico svojega obstanka ter je tem povodom razdelila več podpor, mej drugim frančiškanskemu samostanu v Jaski 50 gld. za pravico cerkve.

* * *

(Sejmi po Slovenskem od 14. do 19. dec.) Na Kranjskem: 14. decembra v Radovljici (za blago in živino), Logatcu, Mengšu, na Slapu pri Vipavi, v Senušah, Mišjem Dolu, v Zagorju (na Notranjskem), Kostanjevici in Višnji Gori; 17. v Skocijanu. — Na Slov. Štajerskem: 15. v Ljutomeru; 18. v Studenicah in Zaveu. — Na Koroškem: 14. v Paternijonu; 17. v Milstatu. — Na Primorskem: 14. dec. v Kastvi; 16. v Ogleju.

Telegrami.

Dunaj, 12. decembra. Predsednik go-spodske zbornice, grof Trauttmannsdorf, je umrl danes zjutraj ob polu 5. uri.

Dunaj, 12. decembra. Uradni list objavlja imenovanje titularnega dvornega svetnika, V. Maurusa, generalnim nadzornikom in dvornim svetnikom pri glavnem ravnateljstvu tobačne uprave.

Zagreb, 12. decembra. V včerajšnji seji deželnega zbora se je vsprejel predlog, naj se izključi posl. baron Rauch od 30 sej. Poslanec Črnković je izjavil, da je ban po mnenju njegove stranke prevzvišen za osebne napade. Poslanec Pliverić se izjavi za proračun.

Budimpešta, 12. decembra. Poslanska zbornica je vsprejela v tretjem branju zakon o številu vojaških novincev ter pričela nato razpravo o adresnem načrtu.

Pariz, 12. decembra. Listi poročajo, da se je nahajalo na parniku „Salier“ 210 potnikov, in sicer 113 Rusov, 35 iz Galicije, 61 Španjcev in jeden Nemeec.

Carigrad, 12. decembra. Avstro-ogerskega poslanika barona Calice je vsprejel včeraj sultan v avdijenci. Na to so se sošli vsi poslaniki k posvetovanju o krečanski zadevi.

Za slabotne

bolehave vsled pomanjkanja krvi in na živeih, blede in slabotne otroke; izvrstnega okusa in preizkušenega učinka je

železnato vino lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta) priporočeno od mnogih zdravnikov. — Pol literska steklenica velja 1 gld., pet pol literskih steklenic gld. 4.50. (122 50—42) 2

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kisline imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE

ki je posebno pripravna zaradi svojega milega vpliva in jo toraj zapisujejo pri želodčni kislini, škrofeljnih, krvicah, otoku šlez itd., in ravno tako pri kataru sapnika in oslovem kašlju. (Dvornega svetnika Löschnerja monografija o Giesshübl Sauerbrunn.) 10 45

Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

Umrli so:

V bolnišnici:

9. decembra. Marija Köhler, sedlarjeva žena, 41 let, pneumonia.

Tuji.

10. decembra.

Pri **Stonu**: Stofan iz Zagreba. — Feiler iz Grada. — Bermann iz Budimpešte. — Kaiser iz Berolina. — Weber iz Trbiča. — Reiniger iz Iglave. — Kernitzer, Klein, Wahle, Tanaky, Trebitsch, Janik, Riedl z Dunaja. — Mosettig iz Trata. — Riboli iz Spljeta. — Mettak iz Gorice. — Jančič iz Šmarja. — Prinz iz Zagorja.

Pri **Maliču**: Hoffer iz Mureck-a. — Weiss iz Bele Peči. — Nowotny iz Maribora. — Schuster, Brauner, Puskailer, Kranzthor, Engl, Polzer z Dunaja. — Steinkarter iz Monakovega. — Schulz iz Steyr-a — Obereigner s Sneznika. — Haselsteiner iz Grada.

Pri **avstrijskem caru**: Gregorka z Reke. — Preslauer s Fužin.

Pri **Južnem kolodvoru**: Kuntarič iz Novega Mesta. — Berdol iz Dobropolja.

Pri **Lloydu**: Rubin iz Zagreba.

Tržne cene v Ljubljani

dne 12. decembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	8 20	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	6 40	Surovo maslo,	78
Ječmen,	5 20	Jajce, jedno	38
Oves,	6 20	Mleko, liter	10
Ajda,	6 80	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	6 80	Telečje	60
Koruza,	5 50	Svinjsko	58
Krompir,	2	Kostrunovo	36
Leča,	11	Piščanec	45
Grah,	10	Golob	16
Fižol,	9	Seno, 100 kgr.	2 50
Maslo,	90	Slama, 100	2 25
Mast,	74	Drva trda, 4 kub.m.	7 20
Špeh svež,	66	„ mehka, 4 „	5

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
11	9. zvečer	741.0	-1.8	sl. jvzh.	megla	
12	7. zjutraj	740.1	-2.5	sl. jvzh.	megla	0.0
	2. popol.	738.3	-0.8	sl. jvzh.	„	

Srednja včerajšnja temperatura -0.3°, za 0.8° nad normalom.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Enchiridion Liturgicum in usum Clericorum et Sacerdotum in sacris functionibus. Collegit Jos. Erker. Cena 1 gld 50 kr.

Koledar katol. tiskovnega društva za 1897, lepo vezan s svinčnikom, priporočen zlasti gg. katehetom zaradi „Imenika učencev in učenk“. Cena neudom 1 gld. 20 kr.

Priporočilna naznanila domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj cenj. naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovolijo uvaževati.

Odlikovana
sta bila na svetovnih razstavah
z diplomo in svinjino
v Bruselju (Belgija) 1888. l.
na Dunaju 1892. l.

Brata Zupan

izdelovatelja orgelj v Kamnigori (Gorenjsko)
priporočata se prečast. duhovščini in cerkvenim oskrbnikom v izvrševanje
novih cerkvenih orgelj
in vsakovrstnih poprav.

Od leta 1880. do leta 1895. sta
izdelala **55 novih orgelj**
in izvršila nad **200 poprav.**

Priporočilna pisma
najboljših veščakov so
na razpolago.

Matija Horvat
čevljarški mojster v Ljubljani, sv. Petra cesta 32
priporoča se prečast. duhovščini in slav. občinstvu
v naročanja raznovrstnega
obuvala
katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivega blaga
od najpreprostejših do najfinišnejših oblik.

IVAN JAK
v LJUBLJANI, Dunajska cesta 13.
Zaloga šivalnih strojev in
Ceniki zastoj pristojev za vozarenje.
in franko.

HENRIK ZADNIKAR
izdelovatelj cerkvene posode v Ljubljani,
sv. Petra cesta št. 17.
priporoča preč. duhovščini vzhodno svojo zalogo
cerkvene posode, svečnikov, lestencev,
svetilnic, kadilnic itd. v raznem slogu izvršenih.
Vseprejema tudi naročila na nove predmete ter pre-
navlja stare, obrabljene. Delo pošteno iz zanesljive
kovine po nizki ceni.

Ivan Kregar
izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode
v Ljubljani, Poljanska cesta
št. 8, pol. Alojzijevejšča
priporoča se prečastiti duhovščini, cer-
kvenim predstojništvom in dobrotnikom v
najnatančnejše izdelovanje
**monštrano, ciborijev, ke-
lihov, tabernakeljev,
svečnikov, lestencev,
križev** itd.
iz najboljših kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Franjo Toman
podobar in pozlata, Križevniški trg 1, Ljubljana
se priporoča preč. duhovščini za izdela-
vanje cerkvenih in sobnih del po nizki
ceni in priznano natančni izvršitvi. V za-
logi ima sv. razpela, okvire (Goldleiten),
slike, cofe, kroglice za vrvi itd.

J. Kopač,
svečar v Gorici, Solkanska cesta 9.
priporoča prečastiti duhovščini ter slav-
nemu občinstvu pristne
čebelno-voščene sveče
kg. po 2 gl. 45 kr.
Za pristnost jamči s svoto
1000 kron.
Pošiljatev franko za naročila v Austro-
Ogerski monarhiji.

Zajamčeno pristne čebelno-voščene
sveče, voščene zvitzke in med priporoča
preč. duhovščini in sl. občinstvu
OROSLAV DOLENEC
svečar in lektor, trgovina z medom in voskom
v Ljubljani, Gledališne ulice št. 10.
Dobiva se tudi med v satovji, pitanec
in medenina prav po nizki ceni. Zaloga
in prodaja izvrstnega brinja in brinjeva,
medenega žganja, lastnega izdelka. Ku-
puje med v panjih, sodčkih, pa tudi vosek
in suho satovje.

Drag. Matkovič
brivec in vijačar
v Ljubljani, Stolni trg št. 11
se priporoča v najnatančnejše izvrševanje
vseh v brivsko in vijačarsko obrt
spadajočih del. Postrežba je uljudna in
vsestranski pozorna.

Največja in najcenejša
tvornica stolov in klopj
za gostilne, kavarne, stanovanja, sprehajališča,
vrtove, kopelišča, zavode itd. itd.
Andreja Boucona
v Ljubljani,
Dunajska cesta 7. II. dvorišče
Stol
iz trdega lesa, poliran v orehovi
barvi,
velja samo
1 goldinar.

BRATA EBERL, črkoslikarja
tovarna oljnatih barv, firmežev in lakov
v Ljubljani za frančiškansko cerkvijo.
Mojstra pleskarja c. kr. državne in c. kr.
priv. južne železnice priporočata se preč.
duhovščini in sl. občinstvu v vsa v njuno
stroko vstevajoča se dela v mestu in na
deželi. Delo izvršujeta povsem vzhodno
po najnižji ceni. Prekupišem priporočata
oljnatih barv v ploščevinastih pusicah.
Največja zaloga karbolineja, masčobe za
konjska kopita in usnje.

Pečar IVAN URAN Pečar
Ljubljana, Gradišče št. 8, Igriške ulice št. 3
priporoča p. n. čast. občinstvu svojo ve-
liko zalogo
pečij, glinastih snovij, štedilnikov itd.
in vseh v to stroko spadajočih del po
nizkih cenah.

Brata Appe
izdelovatelja lončenih pečij
v Kandiji pri Novem mestu
(na Dolenjskem) in vseh v
priporočata njih stroko
lepo svojo spadajočih
zalogo trpežno v ognji iz-
delanih predmetov po
prav nizki ceni. — Zaloga
v Ljubljani je v Židovski ulici,
zastopnik g. Kalis na Prešer-
novem trgu.

LUKA VILHAR v Ljubljani
Vodnikove ulice 4 poleg Katol. tiskarne
priporoča svojo zalogo
zlatih in srebrnih
žepnih ur,
nihalnih, stenskih
in ur budilnic
po najnižjih cenah.
Poprave izvršuje natančno in točno.

Franjo Bončar
pleskarski mojster, v Ljubljani, Rimska cesta 9
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v mestu in na deželi v vsa v ple-
skarsko obrt spadajoča dela, osobito pri
novih stavbah, katera izvršuje zanesljivo
in cenó. Prenavlja tudi obrabljene predmete.

Alojzij Zorman
trgovina z moko
v Ljubljani, Florijanske ulice št. 7
priporoča vsakovrstno moko po različni
ceni, otrobe, koruze in koruzno moko.
Prodaja na drobno in debelo ter zago-
tavlja uljudno postrežbo.

JERNEJ ČERMELJ
trgovina z južnim sadjem in zelenjadj
v Ljubljani, Semenšče (za vodo)
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo bogato zalogo vsega v
gospodinjstvo spadajočega blaga
po najnižji ceni.

Zaloga rezilnega orodja in kirurških instrumentov
Ljubljana Ljubljana
Stari trg 6. **Alojzij Vanino** Stari trg 6.
priporoča prečastiti duhovščini in slav-
nemu občinstvu nože, škarje, britve
itd. iz najboljšega jekla po nizki ceni. —
Brušenje in poprave izvršuje točno.

Fr. Šiška ded. kovaška obrt
v Ljubljani
Marije Terezije cesta št. 6
se priporoča v podkavanje konj in razno-
vrstnih vóz, ima tudi v zalogi
raznovrstne vozé in sani
ter jih izdeluje po najnižji ceni.

Josip Rebek preje Ahčin
ključavničar
v Ljubljani, Francovo nabrežje št. 13
priporoča se preč. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in p. n. občinstvu v vsako-
vrstna stavbinska ključarska dela
Izdeluje trpežno izdelana štedilna ognjišča,
ima v zalogi ključé iz aluminija. Posebej
še se priporoča v izdelovanje cerkvenih
spominikov in nagrobnih ograj. Zaloga in
napeljevanje hišnih telegrafov in telefonov.
Delo trpežno in natančno, cene nizke.

Na najnovejši način umetne
zobe in zobovja
ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja
plombovanja in vse zobne ope-
racije, — odstranjuje zobne bole-
čine z usmrtenjem živeca
zobozdravnik A. Paichel
poleg čevljarkega mostu, v Köhlerjevi
hiši, I. nadstr.

FR. TOMEČ
pozlata v Ljubljani, Strelške ulice št. 14
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izvršitev vseh pozlatarskih del
in prenavljanja altarjev, tabernakeljev,
križevih potov, podob svetnikov itd. za-
gotavlja joč zanesljivo delo in nizko cenó.

JANEZ DOGAN
mlzarski obrt in zaloga pohištva v Ljubljani
Dunajska cesta v Medjatovi hiši
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo izvrstno urejeno
**zalogo divanov, žim-
nic, omar, stolov, po-
stelj** itd.
Cenilniki s podobami so franko na
razpolago.
Najnižje cene, izborna blago.

GABRIJEL OZELJ
tapetar v Ljubljani, Tržaška cesta št. 19
se priporoča preč. duhovščini in sl. ob-
činstvu v izdelovanje vseh v njegovo stroko
spadajočih predmetov, kakor: garnitur,
divanov, žimnatih in modrocev na peresih
itd. ter jamči za trpežno, dobro delo po
najnižji ceni — Ponudi se tudi v tapet-
iranje in dekoriranje dvoran in sob,
kateré tudi špalira. Osobito se priporoča za
delo na deželi.

Dežnike
in
solnčnike
v
največji izbori
priporoča
L. MIKUSCH, Ljubljana, Mestni trg 15.

Anton Presker
krojač v Ljubljani, sv. Petra cesta 16
priporoča se čast. duhovščini in sl. občinstvu
za izdelovanje vsakovrstne obleke.
V zalogi ima
narejene obleke
za gospode in dečke, dalje površnike, ne-
premočljive haveloke, haveloke iz veljblo-
dove dlake (Kameelhaar), mantile in
plašče za gospe itd.
Naročila za izdelovanje oblek po meri
izvršujejo se točno in po poljubnem kroju.
Za dobro blago se jamči.

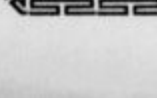
Tapetniška kupčija
OBREZA
v Ljubljani, Šelenburgove ulice 1
dobroznana preč. duhovščini, priporoča
svoje izvrstne
modroce na peresih
(Federmatratzen) po 10 gl., nadalje žim-
nice, divane in vsa v tapetniško
obrt spadajoča dela.

Alojzij Erjavce pr. Zor
čevljar — Ljubljana, čevljarke ulice 3
se priporoča prečastiti duhovščini in
sl. občinstvu v naročevanje
raznovrstnega obutala
katero izvršuje od najpreprostejšega
do najfinišnejšega, iz zanesljivega blaga
prav trpežno in cenó.

Naročila točno izvršuje proti povzetju
G. Piccoli,
lekarnar „pri Angelu“
v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Njega Svetost
papež LEO XIII.
sporočili so po svojem zdravniku prof.
dr. Laponi-ju g. lekarnarju G. PICCOLI-ju
v Ljubljani prirčno zahvalo za do-
poslane Jim stekleničice

Tinkture za
(Cena jedni stekleničici 10 kr.)
želodec.
Imenovani zdravnik ter tudi mnogi
drugi sloviti profesorji in doktorji za-
pisujejo bolehlavim
Piccolijevo želodčno tinkturo.
katera krepa želodec, povečuje slast, po-
spešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Novo urejena
lekarna pri Mariji Pomagaj

M. Leusteka v Ljubljani

Resljeva cesta št. 1 zraven mesarskega mosta

priloga za zimski čas najbolj pripravno za ohranjenje zdravlja **pristno čisto, sveže**

dorš-medicino ribje olje

dobrega, prijetnega okusa in lahko prebavljivo. — Cena mali steklenici 50 kr., veliki steklenici 1 gld.

Ob enem priporoča tudi zaradi izredno izvrstnega učinka najbolj poznato

Tanno-chinin

tinkture za lase

katera okrepčuje lasišče in preprečuje izpadanje las. — Cena steklenici 50 kr.

Zaloga vseh znanih preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po cenikih in časopisih, tu- in inozemskih specialitet, medicinskega konjaka, malage, ruma, vsakovrstnega čaja itd.

Razpošilja dvakrat na dan po pošti.

Občinski tajnik!

Služba občinskega tajnika, kateri mora biti zmožen slovenskega in nemškega jezika, se takoj odda pri občini Djekše (Diex) na Koroškem.

Pojasnita daje in prošnje sprejema občinski urad na Djekšah (Diex), Koroško. 795 3-2

Okič-evo 775 3-3

Wörishofsko Tormentil-milo

ima res velikanak učinek. Ko sem je rabil petkrat, so se mi hudo razpokane roke popolnoma zacelile, med tem ko sem prej dva meseca z raznoterim mazal in mazal, a zboljšanja nisem dosegel. Odslej moja družina ne rabi nobenega drugega mila za umivanje.

Učitelj **Albus** v Schramberg-u, Virtemberško.

Dobiti bo povsod; za sedaj naj se zahteva od vrednika **Okič-a** v **Wörishofen-u**, Bavarsko.

Na prodaj sta

dva križeva pota

jeden 95 cm. visok, velja gld. 65,—,
drugi 150 „ visok, velja „ 250,—

pri **Fr. Toman-u**, podobarju in pozlatarju v Ljubljani na Križevniškem trgu št. 1. 745 12-3

Najizborneja

glasbena orodja

ter najceneje so dobiti neposredno pri

Av gust Prohasku, izdelovalcu godbinega orodja v Neukirchen pri Hebu, Češko.

Ceniki zastoj in franko. — Postrežba strogo rečna in poštna. 771 5-3

Učenec,

14-15 let star, zdrav, lepega vedenja, poštenih staršev, kateri je dovršil I. razred gimnazije ali realke, sprejme se takoj v trgovino z mešanim blagom na deželi.

Kjé, pové upravništvo „Slovenca“. 793 2-2

Izpraznjena je

služba cerkovnika in organista

v Dolu (Lustthal).

Dohodki so: 123 gld., 2 njivi za vžitek 6. mer-nikov posetve in zboljšek od občine 60 gld.

Zglasiti se je pri podpisnem župniku.

790 3-3

Karol Ceme.

Poštenega, treznega

mesarskega pomočnika

sprejme takoj v službo

Štefan Šelj, posestnik, v Šturijah na

Vipavskem, postaja Ajdovščina. 789 4-4

J. Bendik-ova

v Št. Valentinu na Nižjeavstrijskem

maščoba za mazanje in likanje

je najbolje sredstvo za ohranjenje usnja

in se dobiva

v Ljubljani

le pri tvrdki

M. Supan

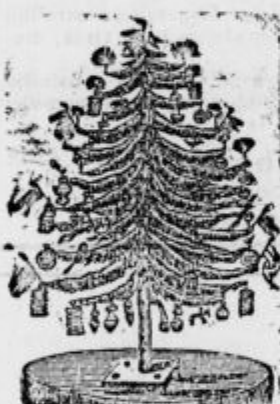
na Dunajski cesti.

Pred ponarejanji svari se sl. občinstvo. 112 25-25

Največje veselje je lepo, bogato okrašeno božično drevesce.

Čudovito cenene krasne dekoracije, katere se dajo zopet naslednje leto porabiti, priporoča mnogokrat odlikovana trdka

Franc Karol Bisenius, samo Dunaj I., Singerstrasse 11.

Prosim uljudno natančno paziti na naslov, ker nimam kakeršnekoli zveze s podobno glasečimi se tvrdkami, pa tudi nikjer filijalko.

1 kolekcija 100 komadov krasnega nakita za božična drevesca, po vrhu plastičen božični možiček 2 gld. 75 kr.

1 kolekcija 120 komadov istega nakita, zraven še veliko brilantzvezdo k vršku božičnega drevesca 3 gld. 75 kr.

1 kolekcija 150 komadov nakita in plastičen viseč angelj opravljen s svileno obleko, imajoč pozavno, 6 gld. 75 kr.

Mignon-lampiončki za božična drevesca, 25 komadov v raznovrstni obliki, zlati, srebrni in barveni 1 gld.

Priveski, jako ljubki iz snežnobele vate, 10 komadov 75 kr., 1 gld., 1 gld. 20 kr., 1 gld. 50 kr.

Držaji za svečice, patentovani, dvanajstoriga 8 kr., 18 kr. 30 kr., 48 kr., 60 kr.

Angeljski lasčki (kodri), krasno se blesteči, zlati, srebrni ali krasnobarvni po 10 kr. in 15 kr.

Mah za božična drevesca, patentovan, v kartonu, srebrn ali zlat, 30 kr.

Ledenasto bliščeče kite, zlate, srebrne ali bronaste, 10 metrov 75 kr.

Snežnobela vata, dvojni zavitek, 12 kr.

Ledenasto bliščeča preja 15 kr.

Jako cenene sestave za loterijo in tombelo z glavnimi in raznimi podobitki, dobitki od 5 kr. višje.

Umetalni ognji za dvorane, sobe itd., primerni za Božič in Silvestrov večer, kolekcija velja 60 kr., 2 gld. 20., 2 gld. 50 kr. in 4 gld. 787 3-3

Ceniki zastoj in franko.

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 105 24-23

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu

ravno tako tudi

nihalnih, stenskih in budilnih ur

in le dobre do najfinejši kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien.

I. Bazirk

Stefansplatz

Nr. 11, Parterr.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščena državna pisma in srečke.

Ponudbe pod naslovom: „**Leichter Verdienst**“ **Rudolfu Mosse**, Dunaj. (747 10-4)

Prvi in najstarejši

fotografično-umetniški zavod **Ant. Jerkiča**

v Gorici, na Travniku št. 11 (poleg nadškofije)

prevzema vsa v fotografično stroko spadajoča dela do naravne velikosti. Nadalje izdeluje fotografije na porcelan, na broše (najnovejša iznajdba), na svilo, platno itd. Akvarele, oljnatte slike posnema po starih fotografijah pomanjševalno ali povečevalno na najokusnejši način. 746 52-5

Za neprekosljivo delo jamči. Cene poštene.

Velika izbira lepih, porabnih daril za božič in novo leto!

Najboljše **ure** po najnižjih cenah.

Popravila zanesljivo pod jamstvom.

Največja zaloga

verižic, uhanov

in prstanov.

Zaloga Styria-koles in raznih drugih zistemov.

Mehanična delavnica na Poljanah št. 31 v lastni hiši.

Ceniki so franko na razpolago.

Novost: **Stenske (Pendel-) ure** z godbo po jako nizki ceni. 711 9

Fr. Čuden, urar v Ljubljani, Mestni trg, nasproti rotovžu.

Ravnokar je izšel

X. zvezek

Kalan: Povesti.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

Dobiva se v **Katoliški Bukvarni in Tiskarni**. — Dobé se tudi še vsi zvezki razven prvega in drugega.

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila
za gospode, gospé in otroke
na debelo in drobno.
Cena in blago brez konkurence.

Za kroj, brez graje in za točno postrežbo
jamči trdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr.
častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike nemške, slovenske, laške pošilja
na zahtevo brezplačno. 8 50

Dr. Rose balzam

za želodec

iz lekarne 47 26-20

B. FRAGNER v Pragi

je vže nad 30 let splošno znano domače sredstvo,
katero pospešuje slast in prebavljenje
ter odvrta poasi in lahkotno.

Opomin! Vsi deli zaveja imajo
poleg odtisnjene oblasti potrdeno
varstveno znamko.

Glavna zaloga

Lekarna B. Fragner „pri črnem orlu“ v Pragi,

Mala stran, na vogalu Spornjeve ulice.

Velika steklenica velja 1 gld., mala 50 kr., po pošti
20 kr. več. — Razpošiljanje sleherni dan.

Zaloge v vseh avstro-ogerskih lekarnah.

Moji izdelki

so kot dobri in ceni dalje znani!

Nikelnasta remont. ura 3 gld. 50 kr.;
srebrna remont. „1000“ 6 gld.; zapinjača,
spir. breguet, 15 k. 10 gld.; s 16 k. 1 šaton,
sistem „Glashütte“ 12 gld.; budilnik z za-
pinjačo, svetec. I. vrste 1 gld. 70 kr.

Regulatôr:

1 dnev. bilo 5 gld. 75 kr.,
10 „ „ 8 „ 50 „

Ceniki s podobami o urah, verižicah, regulatôrjih, o zlat-
nini in srebrnini do najfinejšega dela brezplačno in franko. —
Kar ne ugaia, zamenjamo ali denar vrnemo.

Evg. Karecker, tovarna za ure,

77, Bregenz am Bodensee. (743 12-9)

Jamčimo dve leti.

Kanarčke

pristne harške žlahtne
žvrgolivce 732 4-4

iz lastne reje razpošilja po
pošti proti poprejšnji vpo-
šiljavi zneska ali z dovo-
litvijo povzeta ter jamči za
ceno in da tiči dojdejo živi.

Cenilnik brezplačno.

Feliks Tomažič,

Ljubljana, Križevniški trg 8.

V lekarni se tudi dobiva: Pristno francosko žganje v
originalnih steklenicah po 60 in 40 kr., med. konjak,
med. malaga, najboljša, vse po najnižjih cenah. Želez-
nato kineško vino, sagrađa vino (odvajajoče) itd.

Lekarna A. Mardetschlaeger

„pri zlatem orlu“

v Ljubljani, poleg železnega mosta

priporoča navlašč

preparirano

ribje olje

prijetnega vkusa in jako izvrstnega
učinka. — Cena steklenice 1 krono, 6 ste-
klenic 2 gld. 50 kr. — Poštna nakaznica
zadošča za naročitev.

To ribje olje dobiva se le v originalnih
steklenicah s papirnato zaporko z rdečim
tiskom, ter se naj ne zamenja z navadnim
ribjim oljem. 723 10-7

ŠIMEN JUVAN,

krojaški mojster v Št. Vidu pri Ljubljani,

se priporoča prečast. duhovščini, spošt. gg. uradnikom in sl. občinstvu v naročila
na izvrševanje vsakovrstne

civilne in službene obleke,
talarjev, sukenj itd.,

zagotavljajoč trpežno, natančno delo po možno nizki ceni. — V zalogi ima naj-
boljše blago in vzorcev na izbero. 791 3-2

Vsa naročila izvršuje točno ter oskrbuje tudi poprave cenj. svojim naročnikom.

Valentin Accetto,

zidarski mojster

161 45-42

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14,

priporoča se slav. občinstvu in prečast. duhovščini, podjetnikom in društvom v vsa v

zidarsko obrt spadajoča dela

bodisi že v izvršitev novih stavb, cerkvenih in zasebnih poslopij
ali v popraviljanja, prenavljanja, dozidavanja ali povečavanja starih
poslopij, vzdavanja in postavljanja lončenih štedilnih ognjišč,
polaganje vsakovrstnega, osobito cerkvenega tlaka, vse po najnižji
ceni, zagotavljajoč zanesljivo, strokovnjsko izvršitev z uporabo dobrega materiala.

Priporoča se nadalje tudi v odjemanje

vsakovrstne stavbinske in strešne opeke
iz lastne opekarnice,

za katere izvrstnost jamči ter oddaje po najnižji ceni.

Na željo daje tudi nasvete in tudi posreduje pri nakupovanju stav-
benega prostora ali vže obstoječih stavb.

Vseskozi praktični načrti in proračuni na željo točno.

Domača tvrdka

Ana Hofbauer

v Ljubljani.

Velika zaloga

cerkvene obleke,

orodja

in posode.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bo hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča

Ana Hofbauer, 160 45-42

imejiteljica zaloge cerkvene obleke
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Ustanovljeno 1820.

Srebrna svetinja Pariz 1878.

Castni in priznanski diplom na
Dunaji 1873.

Insam & Prinoth

St. Ulrich

v Gröden-u (Tirolsko)

se priporočata prečast duhovščini za

cerkvena dela iz lesa,

kakor: za izdelovanje altarjev,
prižnic, spovednic, krstnih
kamnov, križevih potov, kipov
svetnikov, podob Kristusovih,
jaslic itd. po najnižjih cenah.

Ceniki brezplačno in franko.

Spričalo. Kip je došel nepoškodovan. Vse hvali slogu primerno umetnijsko izvršite
podobe, ki na gledalca napravljata velik vtis. Pristréno se Vam zahvalim za lepo delo.

V Aleksandriji (Egipet)

765 12-3

P. Rajmund Bayerl,

apost. mis. in vikar v samostanu sv. Katarine.

Dunajska borza.

Dne 11. decembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 35 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 40 „
Avstrijska zlata renta 4%	122 „ 70 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 „ 80 „
Ogerska zlata renta 4%	122 „ 25 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ 15 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	935 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	368 „ 50 „
London vista	119 „ 95 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 92 1/2 „
20 mark	11 „ 78 „
20 frankov (napoleonidor)	9 „ 54 „
Italijanski bankovci	45 „ 40 „
C. kr. cekini	5 „ 67 „

Dne 11. decembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	143 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 „ 25 „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	188 „ 50 „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 „ 90 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	136 „ 75 „
Dunavske vravnave srečke 5%	129 „ 75 „
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 „ 60 „
Posojilo goriškega mesta	112 „ — „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 85 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ 40 „
Prioritetne obveznice državne železnice	325 „ — „
„ „ južne železnice 3%	173 „ 75 „
„ „ južne železnice 5%	128 „ — „
„ „ dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	201 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	135 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „ — „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	69 „ 75 „
St. Genois srečke, 40 gld.	71 „ — „
Waldsteinske srečke, 20 gld.	60 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ 75 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	153 „ 75 „
Akcije Ferdinandove železn. 1000 gl. st. v.	3350 „ — „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	425 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	94 „ — „
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	60 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	87 „ 20 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	155 „ — „
Papirnih rubljev 100	127 „ 63 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za grube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obvestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.